

Vlaams
Parlement

ingediend op **19** (2017-2018) – Nr. 5-H
13 juni 2018 (2017-2018)

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Paul Cordy
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

over het ontwerp van decreet

houdende aanpassing
van de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2018

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs:

Voorzitter: Kathleen Helsen.

Vaste leden:

Vera Celis, Paul Cordy, Koen Daniëls, Ingeborg De Meulemeester, Kathleen Krekels, Kris Van Dijck;
Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jan Durnez, Kathleen Helsen;
Ann Brusseel, Jo De Ro;
Caroline Gennez, Tine Soens;
Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

Björn Anseeuw, Peter Persyn, Grete Remen, Willy Segers, Miranda Van Eetvelde, Manuela Van Werde;
Sabine de Bethune, Vera Jans, Katrien Schryvers, Orry Van de Wauwer;
Jean-Jacques De Gucht, Francesco Vanderjeugd;
Katia Segers, Steve Vandenberghe;
Elke Van den Brandt.

Documenten in het dossier:

- 19** (2017-2018) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
 - Nr. 2 t.e.m. 4: Amendementen
 - Nr. 5-A t.e.m. 5-G: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
- 18** (2017-2018) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
- 12** (2017-2018) – Nr. 1: Evaluatie van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
 - Nr. 2: Verslag van de hoorzitting
- 17** (2017-2018) – Nr. 1: Algemene toelichting
 - Nr. 2: Toelichtingen per programma
- 20** (2017-2018) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

INHOUD

I.	Toelichting door minister Hilde Crevits.....	4
1.	Onderwijs is groeibegroting	4
2.	Begrotingsaanpassing 2018.....	4
3.	Extra ruimte nieuw beleid	5
4.	Investeren in scholenbouw	5
5.	Besluit	6
II.	Bespreking.....	6
1.	Tussenkomen van de leden.....	6
1.1.	Elisabeth Meuleman	6
1.2.	Jos De Meyer	6
1.3.	Caroline Gennez	7
1.4.	Koen Daniëls.....	8
1.5.	Ingeborg De Meulemeester	8
1.6.	Kathleen Krekels.....	9
1.7.	Tine Soens.....	9
2.	Antwoorden van minister Hilde Crevits	9
2.1.	Algemeen	9
2.2.	Extra vormingsbudget voor directeurs	10
2.3.	Scholenbouw.....	10
2.4.	Projecten andere beleidsthema's Onderwijs.....	10
2.5.	Onderzoek en innovatie.....	11
2.6.	Onderwijs en arbeidsmarkt	11
2.7.	Telefoontolken.....	12
2.8.	Afbouw lesopdracht directeurs basis en gelijk loon directeurs basisonderwijs	12
2.9.	Universiteiten en Hogescholen: 94 miljoen euro extra beleidsruimte.....	12
2.10.	UZ Gent.....	12
2.11.	Regeringsamendementen	12
3.	Replieken van de leden	13
4.	Reactie van minister Hilde Crevits	14
III.	Indicatieve stemming	15
	Gebruikte afkortingen	16

Op 17 en 31 mei 2018 besprak de Commissie voor Onderwijs het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2018. Dit ontwerp van decreet werd samen behandeld met het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2018 (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1570).

I. Toelichting door minister Hilde Crevits

1. Onderwijs is groeibegroting

De globale onderwijsbegroting uitgedrukt in beleidskredieten zal na deze begrotingsaanpassing 11,65 miljard euro bedragen, schetst minister *Hilde Crevits*. Ten opzichte van de begroting bij de start van deze legislatuur betekent dat ruim 775 miljoen euro meer. Onderwijs blijft daarmee een stevige groeibegroting, aldus de minister.

De minister wil, zoals bij de vorige begrotingsrondes, de aandacht vestigen op het feit dat dit budget gebaseerd is op de begrotingsdatabank van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming. Die wijkt af van het bedrag van 13,46 miljard euro in de algemene toelichting. In de begrotingsdatabank wordt namelijk abstractie gemaakt van het consolidatie-effect van de instellingen hoger onderwijs, verduidelijkt de minister.

2. Begrotingsaanpassing 2018

Ten opzichte van de initiële begroting 2018 is er een stijging van 35 miljoen euro in de beleidskredieten. Deze toename is te wijten aan een stijging door nieuwe initiatieven voor 12,3 miljoen euro. Daarnaast is ze ook het gevolg van een stijging in de kostendrijvers van het beslist beleid ten belope van 22,5 miljoen euro.

De minister licht toe dat de bedoeling van een begrotingsaanpassing in essentie het opnieuw inschatten en toepassen is van de parameters en kostendrijvers die bij de begrotingsopmaak werden gehanteerd. Deze nieuwe inschatting gebeurt steeds op basis van de meest recente beschikbare gegevens. Ook de verschillende parameters en kostendrijvers in functie van de lonen voor het onderwijs werden herbekeken. De aanpassing op basis van de nieuwe parameters bedraagt 28,4 miljoen euro, hierbij abstractie makend van de asielkredieten.

Deze toename bevat ook 40 extra personeelsleden ingevolge de nieuwe GOK-cyclus die van start gaat vanaf september 2018. Dat resulteert in een budgettoename van 0,7 miljoen euro in 2018, wat 2,1 miljoen euro betekent op schooljaarbasis.

Naar analogie met het basisonderwijs komt de minister ook voor het secundair onderwijs tegemoet aan de demografische evoluties door middel van een capaciteitsmaatregel. Als het aantal leerlingen sterk stijgt, wordt de omkadering niet langer bepaald op basis van het voorgaande schooljaar, maar op basis van het huidige schooljaar. Dat resulteert in een toename in budget van 1,4 miljoen euro in 2018, wat 4,2 miljoen euro betekent op schooljaarbasis.

Bij de CLB's wordt 1,3 miljoen euro ingeschreven om tegemoet te komen aan de omkadering als gevolg van het nieuwe decreet *Leerlingenbegeleiding*. Deze middelen waren al voorzien in de initiële begroting op de provisie bij AGODI en worden nu herverdeeld naar de lonen.

In het volwassenenonderwijs is de bijstelling met -4,9 miljoen euro hoofdzakelijk een gevolg van de bijstelling van de asielbehoeften. Deze werden bijgestuurd op basis van de meest recente inschatting, waarbij de realisatiecijfers van 2017 een belangrijke indicatie zijn.

De budgetten voor de uitbetaling van de studietoelagen worden opgetrokken met 2,7 miljoen euro, als gevolg van de automatisering. De investeringskredieten scholenbouw nemen toe met 3,5 miljoen euro.

Verder worden de kredieten in de onderwijsbegroting ook verhoogd in functie van de gezondheidsindex, stipt de minister aan. Deze werd door het Federaal Planbureau nu hoger ingeschat dan initieel geraamd. Hierdoor werd de indexatie van de loonkredieten buiten de indexprovisie ten opzichte van begrotingsopmaak 2018 bijgesteld tot 1,5 percent, wat een verhoging betekent met 0,4 procentpunt. Budgettair komt dit neer op een stijging met 5,8 miljoen euro.

De minister benadrukt dat er naast de onderwijsbegroting op het Departement Financiën en Begroting nog een indexprovisie is ingeschreven van 100 miljoen euro. Hierbij wordt uitgegaan van een overschrijding van de spilindex op 1 september 2018. Een raming van de administratie gaat ervan uit dat ongeveer 33 miljoen euro daarvan zou toekomen aan de onderwijskredieten. Deze indexkredieten zitten dus nog niet vervat in de onderwijsbegroting maar zullen, zoals elk jaar, op een later tijdstip worden herverdeeld.

3. Extra ruimte nieuw beleid

De begrotingsaanpassing resulteert in 12,3 miljoen euro aan extra beleidsruimte, stipt de minister aan. De middelen zullen worden gebruikt voor: de afbouw van de lesopdrachten voor de directeurs basisonderwijs, de gelijkschakeling van de lonen van de directeurs basisonderwijs, extra vorming voor de directeurs, extra werkingsbudgetten in het basisonderwijs en duaal leren (Schoolbank op de werkplek).

Alle directeurs uit het basisonderwijs zullen vanaf 1 september 2018 uitbetaald worden volgens de hoogste weddeschaal, zonder dat schoolgrootte daar nog een rol in speelt. Directeurs basisonderwijs van een school met 100 leerlingen of meer worden ook volledig lesvrij gemaakt. Directeurs van een school met minder dan 100 leerlingen zien hun opdracht met vier uur verminderen.

Voor 2018 hebben deze twee maatregelen een budgettair effect van 2,6 miljoen euro. Over het volledige schooljaar 2018-2019 gaat het over 7,8 miljoen euro. Er wordt ook in een budget van 500.000 euro voorzien voor de professionalisering van de directeurs, geeft de minister mee.

De grootste investering is de 9 miljoen euro extra werkingsbudgetten voor het basisonderwijs voor het versterken van leraren in de klas.

Naast de interne verschuivingen voor het project Schoolbank op de werkplek wordt bijkomend 233.000 euro toegekend vanuit de vrije beleidsruimte. In totaal wordt in de begrotingsaanpassing 2018 zo 1,2 miljoen euro vrijgemaakt voor Schoolbank op de werkplek.

4. Investeren in scholenbouw

De investeringen in scholenbouw worden in de aangepaste begroting 2018 onverkort voortgezet, beklemtoont de minister. In het leerplichtonderwijs wordt de kaap van 400 miljoen euro investeringen gerond, 401,8 miljoen euro om precies te zijn. Dat is het hoogste peil ooit.

In het najaar van 2018 wordt een nieuwe driejarige periode (2019-2021) opgestart voor de toekenning van capaciteitsmiddelen. Hiervoor wordt in een jaarlijks budget voorzien van 50 miljoen euro.

Ondertussen komen ook de budgetten voor de DBFM Scholen van Morgen voor de betaling van de DBFM-toelagen op kruissnelheid en wordt vanuit de algemene begroting al in 83 miljoen euro voorzien. Ook de investeringswaarde voor de nieuwe projectspecifieke DBFM is opgetrokken tot 550 miljoen euro.

Ook het instrument van de huursubsidie kent succes. De machtiging die AGION heeft om subsidies toe te kennen, wordt opgetrokken van 6,6 miljoen euro naar 10,2 miljoen euro. Voor de tweede projectoproep huursubsidies (afgesloten op 1 april 2018) werden 94 aanvraagdossiers ingediend. De administratieve en inhoudelijke beoordeling door AGION is volop bezig, zegt de minister.

Het budget dat vanuit de onderwijsbegroting wordt voorzien voor sport op school wordt verhoogd van 3 naar 4 miljoen euro. De investeringssubsidie voor SALK wordt licht verhoogd van 2,5 naar 2,7 miljoen euro.

5. Besluit

Tot slot brengt de minister in herinnering dat in de initiële begroting al belangrijke investeringsbedragen werden ingeschreven. Voor klimaat en energie: 17 miljoen euro investeringsmiddelen, plus 5 miljoen euro voor de uitgifte van zonnelingen voor het plaatsen van zonnepanelen op daken van schoolgebouwen. Voor de Hogere Zeevaartschool: 10 miljoen euro.

Met deze aanpassing van de begroting 2018 zet de Vlaamse Regering de investeringen in Onderwijs onverkort voort, stelt de minister. Er komen hiermee meer leraren voor de klas en meer middelen in de klas, vooral in het basisonderwijs. Investeren in onze kinderen, dat is investeren in onze toekomst.

II. Bespreking

1. Tussenkomsten van de leden

1.1. Elisabeth Meuleman

De ingeschreven middelen van 1,2 miljoen euro voor de afbouw van de lesopdrachten van de directeurs, 1,4 miljoen euro voor de gelijkenschakeling van de lonen en 9 miljoen euro voor werkingsmiddelen zijn niet recurrent, merkt *Elisabeth Meuleman* op. Van de eerder aangelegde buffer wordt een groot deel ingezet bij de begrotingsaanpassing en dat wordt verdedigd als een eenmalige operatie die het begrotingsevenwicht niet in gevaar brengt.

Maar de logica van een eenmalige operatie doet volgens het lid de vraag rijzen of het wel een goede zaak is, want het zijn maatregelen die langer moeten standhouden en recurrent zouden moeten zijn. De maatregelen zijn een antwoord op een reeds lang bestaande nood en de minister heeft ermee uitgepakt, maar eenmalige maatregelen zetten volgens Elisabeth Meuleman niet veel zoden aan de dijk. Hoe zal de minister ervoor zorgen dat de genomen maatregelen recurrent zullen zijn?

1.2. Jos De Meyer

Jos De Meyer staat eerst stil bij de kerncijfers van de begroting. De begrotingsaanpassing zorgt voor een stijging van het budget met ongeveer 35 miljoen

euro: 22,5 miljoen euro als gevolg van beslist beleid en 12,33 miljoen euro voor nieuw beleid. In de periode 2014-2018 komen we tot een stijging van het budget met ongeveer 775 miljoen euro, stipt het lid aan, wat zorgt voor een totaalbudget van 11,65 miljard euro. Volgens de spreker blijkt daaruit de grote waardering en aandacht van de Vlaamse Regering voor het onderwijs in Vlaanderen.

Jos De Meyer gaat ook in op de schoolinfrastructuur. De kaap van 401 miljoen euro wordt bereikt: de investeringskredieten nemen opnieuw toe met 3,5 miljoen euro. De eerste oproep voor huursubsidies was een zeer groot succes, vandaar de tweede oproep. De begroting maakt het ook mogelijk dat de verbintenissen van AGION verder nageleefd kunnen worden.

Het lid verwijst nog naar de nieuwe GOK-cyclus die ingaat vanaf 1 september 2018, waardoor een toename met een veertigtal personeelsleden mogelijk is.

Ten slotte vermeldt de spreker nog het openendsysteem voor de studiefinanciering, waar netto 2,7 miljoen euro extra voor ingeschreven wordt.

1.3. Caroline Gennez

Caroline Gennez wil beter zicht krijgen op de precieze verdeling van de middelen. Bij artikel FB0-1FGE2AM-WT – werking en toelagen – andere beleidsthema's onderwijs, is 12,7 miljoen euro ingeschreven voor een aantal projecten: burgerschapseducatie, ICT en digitale media, Samen Tegen Schooluitval, volwassenenonderwijs, studiekeuzebegeleiding en -oriëntering en dko. Het lid vraagt naar de precieze verdeling van de middelen over de verschillende projecten.

Ook voor artikel FB0-1FGE2AP – werking en toelagen – onderwijs – arbeidsmarkt, vraagt Caroline Gennez een overzicht van de verdeling van de middelen tussen de verschillende projecten.

Er is steevast de vraag om meer te investeren in de Tolkentelefoon, omdat de vraag de ingeschreven middelen overstijgt. Het lid acht het raadzaam om een structurele evaluatie te doen en zo mogelijk een investeringspad op langere termijn uit te zetten. Door de toenemende diversiteit in scholen en gezien het belang van communicatie met de ouders, is het aan te bevelen dat onmiddellijk een beroep gedaan kan worden op dienstverlening.

De machtigingen voor scholenbouw stijgen bij AGION netto met 3.719.000 euro. Zijn dat de theoretische opbrengsten van de btw-recuperatie? Caroline Gennez vindt het opmerkelijk dat bij het GO! de machtigingen niet stijgen. Speelt daar het btw-voordeel minder?

De betaalkredieten bij AGION stijgen eveneens, wat positief is, maar voor het GO! dalen de betaalkredieten fors, stelt de spreker vast. In 2017 had het GO! een overschot van 5.596.000 euro, dat mag worden aangewend in 2018. Maar netto is er volgens het lid wel een daling van het budget van 8.261.000 euro, als de vermindering met 13,2 miljoen euro wordt verrekend met de overdracht van 5,596 miljoen euro.

Van de buffer van 200 miljoen euro wordt 100 miljoen aangewend, waarvan 12,3 miljoen euro naar onderwijs gaat, wat 6,17 percent van het nieuwe beleid vertegenwoordigt, merkt de spreker op.

Er zijn veel vragen, bijvoorbeeld naar zorg en zorgondersteuning, zeker in het basisonderwijs. De minister heeft al aangegeven dat ze daar substantieel op wil inzetten. Dat gebeurt nu eenmalig, wat het lid betreurt. In het verslag van het

Rekenhof over het onderzoek van de Vlaamse begroting voor het begrotingsjaar 2018 stelt het Rekenhof dat er was aangekondigd dat bij de initiële begroting 2018 10 miljoen euro extra werd voorzien voor de werkingsmiddelen van het kleuteronderwijs. De doelstelling was de werkingsmiddelen voor kleuter- en lager onderwijs gelijk te schakelen. Daarvoor is ongeveer 60 miljoen euro nodig. In de begrotingsaanpassing 2018 wordt geen tweede stap naar gelijkschakeling gezet, betreft het lid.

Ook de vakbonden en de inrichtende machten zijn vragende partij voor die inhaaloperatie in het basisonderwijs, stipt Caroline Gennez aan. Eenmalig 9 miljoen euro extra werkingsmiddelen noemt ze een druppel op een hete plaat.

De ondersteuning van de directeurs is een goede zaak, maar ook dat is eenmalig. Wat met de investeringen na 2018? Hoe wordt de gelijkschakeling duurzaam gemaakt? Hoe wordt de professionalisering duurzaam?

Tot slot brengt Caroline Gennez de oproep van de vakbonden uit het basisonderwijs in herinnering, met name dat 500 miljoen euro extra nodig is om het basisonderwijs duurzaam te versterken. Daar zijn we nog ver van verwijderd, stelt de spreker. Met de begrotingsaanpassing worden een aantal muizenstapjes gezet, maar fundamenteel is er nog heel veel werk.

1.4. Koen Daniëls

Het is volgens *Koen Daniëls* goed om nog eens aan te duiden dat deze Vlaamse Regering wel degelijk investeert en een groeipad heeft voor onderwijs. Dat lijkt misschien normaal, maar elke euro extra moet ergens vandaan komen.

N-VA is tevreden dat punctueel middelen worden ingezet. Zeker wat betreft investeringen in gebouwen mag dat nog altijd meer zijn, want er is een historische achterstand inzake schoolgebouwen en een toekomstige capaciteitsuitdaging.

Er worden bepaalde middelen ingezet voor personeel, maar het gaat om eenmalige projectmiddelen. Het lid gaat ervan uit dat de vraag zal komen om die middelen recurrent in te schrijven. Of is het de bedoeling van de minister om eenmalig middelen in te zetten?

In artikel FB0-1FGE2AM-WT – werking en toelagen – andere beleidsthema's onderwijs, staan bij het ondersteunen van de lerarenopleidingen een aantal zaken opgesomd. Hoe zullen de middelen verdeeld worden over de verschillende onderdelen? Op welke manier zullen de projecten effectief doen wat ze moeten doen?

Inzake de eindtermen krijgt de Koning Boudewijnstichting een subsidie om vorming en materiaal te voorzien voor burgerschapseducatie. Zal dat materiaal vrij ter beschikking zijn van de scholen of zullen ze een bijdrage moeten betalen? Als dat laatste het geval zou zijn, veronderstelt het lid dat afspraken zijn gemaakt over de grootteorde.

1.5. Ingeborg De Meulemeester

Ingeborg De Meulemeester verwijst naar het budget voor projecten ter uitvoering van het actieplan Samen Tegen Schooluitval. Hoe groot is het budget en hoe zal het worden aangewend?

Er worden ook middelen ingeschreven voor de professionalisering van de beleidsvoorbereiding, ondersteuning en evaluatie van verschillende initiatieven.

Zo krijgt het Steunpunt voor Onderwijsonderzoek ongeveer 1,5 miljoen euro. Op welke manier zal SONO dat budget aanwenden? Zal erop worden toegezien dat het onderzoek relevant is voor de ondersteuning op de klasvloer?

1.6. Kathleen Krekels

Voor de extra vorming van directeurs wordt 500.000 euro ingeschreven. Hoe zullen die middelen concreet aangewend worden, vraagt *Kathleen Krekels*.

Er is ook een subsidie voor de ondersteuning en voortzetting van LARS. Hoeveel bedraagt die subsidie exact? Wordt dat bedrag jaarlijks herbekeken?

Ook het bedrag van de subsidie aan de Koning Boudewijnstichting voor de ontwikkeling van vorming en materiaal over burgerschapseducatie wil de spreker kennen. Kunnen scholen gratis gebruikmaken van dat materiaal en kosteloos deelnemen aan vorming?

1.7. Tine Soens

Tine Soens verwijst naar de algemene toelichting bij de begrotingsaanpassing, waar staat dat voor universiteiten en hogescholen het budget stijgt met 94.471.000 euro. Gaat dat om de reserves van de instellingen die worden toegevoegd aan de begroting? Indien die middelen worden meegeteld in de begroting, zal een instelling in de toekomst dan goedkeuring moeten vragen aan de Vlaamse Regering voor grotere uitgaven en investeringen?

Bij artikel FD0-1FEE2AA-IS – interne stromen – hoger onderwijs – basisfinanciering, merkt de spreker dat er ook middelen vanuit de basisfinanciering naar de NVAO gaan, meer bepaald 429.000 euro. Dat komt in mindering van de algemene middelen voor de instellingen. Nochtans hebben de vakbonden van de hogescholen onlangs nog bij de minister gewezen op de onderfinanciering van de hogescholen. Het lid begrijpt dat de NVAO de middelen nodig heeft, maar betreurt dat die uit de basisfinanciering van de hogescholen en universiteiten komen.

Bij artikel FD0-1FEE2AB-WT – werking en toelagen – hoger onderwijs – andere, wordt 596.000 euro gecompenseerd naar andere betalingsposten, onder andere Schoolbank op de werkplek, de commissies voor de nieuwe eindtermen enzovoort.

Het artikel is een tegemoetkoming voor de betaling van de verhoogde loonlasten en andere in geld waardeerbare voordelen voor het UZ Gent, voortvloeiend uit de sectorale akkoorden die door de Vlaamse Regering zijn gesloten over de sectorale programmatie. Betekent dat dat de sociale akkoorden met het UZ Gent niet langer gerespecteerd worden? Waarom?

2. Antwoorden van minister Hilde Crevits

2.1. Algemeen

Minister *Hilde Crevits* geeft eerst enkele elementen mee die de aangepaste onderwijsbegroting 2018 wat ruimer kaderen. Vier jaar geleden is de Vlaamse Regering gestart in uitdagende budgettaire omstandigheden. Nu, vier jaar later, wordt een onderwijsbegroting voorgelegd die 775 miljoen euro omvangrijker is dan de startbegroting van 2014. Hiermee heeft de Vlaamse Regering duidelijk gemaakt dat onderwijs een absolute topprioriteit is, stelt de minister.

De Vlaamse Regering heeft deze legislatuur ook het investeringsvolume in scholenbouw boven de historische kaap van 400 miljoen euro gebracht: klassieke investeringen en via de Scholen van Morgen. De minister heeft ook nieuwe instrumenten gecreëerd zoals de huursubsidies en de projectspecifieke DBFM.

De nieuwe cao treedt volgend schooljaar in werking. Daarbij gaat het niet alleen over koopkracht maar ook over kwalitatieve maatregelen zoals het lerarenplatform en de aanvangsbegeleiding, stipt de minister aan.

Het gaat vandaag over de begrotingsaanpassing 2018, maar uiteraard zaten er al een pak bijkomende budgetten in de initiële begroting 2018, merkt de minister op. Zij verwijst daarbij naar de recurrente opstap werkingsmiddelen van 10 miljoen euro in het basisonderwijs, de kliks hoger onderwijs en de academiseringsmiddelen, samen goed voor 40 miljoen euro, en het busvervoer en het woon-werkverkeer voor 12,8 miljoen euro.

2.2. Extra vormingsbudget voor directeurs

Bij artikel FB0-1FGE2AF-WT – werking en toelagen – nascholing en professionalisering, werden vragen gesteld over de vorming van de directeurs en de extra 500.000 euro. Net als voor alle andere personeelsleden behoort de invulling van de professionalisering tot de bevoegdheid van de werkgever, in casu het schoolbestuur. Op dit ogenblik vinden de besprekingen plaats van de werkgroep schoolleiderschap. Die bekijkt het bestaande aanbod en houdt rekening met de aanbevelingen van de recente studie van professor Geert Devos. Het budget van 0,5 miljoen euro zal ingezet worden om uitvoering te geven aan de conclusies die de werkgroep formuleert, na kennisname van de studie van professor Devos, schetst de minister.

2.3. Scholenbouw

Met betrekking tot de beleidskredieten van AGION en GO! verduidelijkt de minister dat de stijging bij AGION te wijten is aan een bedrag voor btw-recuperatie. Het betreft een herberekening ten aanzien van de oude vastleggingen van voor de inwerkingtreding van de btw-verlaging. Die herberekening toont aan dat het bedrag van de btw-recuperatie naar boven bijgesteld kan worden.

Bij het GO! heeft een analoge herberekening op basis van de meest recente gegevens niet geleid tot een bijstelling van het bedrag van de btw-recuperatie. De minister brengt wel in herinnering dat het GO! gedurende 3 jaren (2016-2018) een bijkomende machtiging van 1.312.000 euro werd toegekend.

Met betrekking tot de betaalkredieten is het inderdaad zo dat het GO! zijn betaalbehoeften heeft getemperd op basis van de vastleggingen van de voorbije jaren. Dit is voor de minister een op te volgen aandachtspunt, want als budgetten worden toegekend, is het ook van belang dat de ontvangende instantie ze ook besteed krijgt. Er wordt met het GO! besproken hoe de middelen op de meest efficiënte wijze aangewend kunnen worden en tot realisaties leiden.

2.4. Projecten andere beleidsthema's Onderwijs

De minister geeft een overzicht hoe het budget van 12,7 miljoen euro (artikel FB0-1FGE2AM-WT – werking en toelagen – andere beleidsthema's onderwijs) over de verschillende onderliggende basisallocaties wordt verdeeld. De minister merkt wel op dat het Vlaams Parlement de begroting goedkeurt op het niveau van de programma's. Onder de programma's staan dan de begrotingsartikelen en daaronder de basisallocaties.

De 12,7 miljoen euro wordt als volgt verdeeld: levenslang leren 236.000 euro, projecten in het kader van hervorming dko 206.000 euro, leerlingen- en studiekeuzebegeleiding in het onderwijs 626.000 euro, projecten onderwijs (overeenkomsten) 568.000 euro, projecten onderwijs (subsidies) 704.000 euro, specifieke projecten lerarenopleiding 2.190.000 euro, specifieke werkingskosten andere dan deze bedoeld in de overige basisallocaties in verband met de onderwijsorganisaties 476.000 euro, projectenbundel 'ondersteuning van het onderwijsveld' 1.810.000 euro, Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie 2.895.000 euro, stimulering en ondersteuning van ICT in het onderwijs 147.000 euro, welzijn en veiligheid in het onderwijs 674.000 euro, Koning Boudewijnstichting voor burgerschapsvorming 103.000 euro, ondersteuning van de beleidsvoorbereiding secundair onderwijs 91.000 euro, ouderkoepelverenigingen 1.201.000 euro, specifieke uitgaven met betrekking tot het hoger onderwijs 150.000 euro, opstartfinanciering optie 'islamitische theologie en godsdienstwetenschappen' KU Leuven 117.000 euro (via interne verschuiving wordt het budget van 117.000 euro aangevuld tot 158.000 euro, zodat het krediet op hetzelfde niveau staat als in 2017) en projecten traumabegeleiding in het kader van asielcrisis 506.000 euro.

Daarnaast werd ook een vraag gesteld over enkele specifieke projecten. De exacte subsidie voor het project LARS bedraagt 50.000 euro. De Koning Boudewijnstichting krijgt jaarlijks een subsidie van 103.000 euro voor burgerschapsvorming. Voor scholen zijn alle animaties gratis. Het educatieve materiaal staat vrij ter beschikking op de website van de educatieve dienst van het BELvue-museum.

De subsidie Samen Tegen Schooluitval werd een eerste keer toegekend voor het schooljaar 2016-2017 en is recurrent ingeschreven in de begroting voor een bedrag van 384.000 euro. De middelen worden via zes ministeriële besluiten toegekend aan zes centra voor leerlingenbegeleiding die elk op zich een netoverschrijdende werking verzekeren. Brussel en de vijf Vlaamse provincies krijgen elk een apart ministerieel besluit.

2.5. Onderzoek en innovatie

Met betrekking tot artikel FB0-1FGE2AN-WT – werking en toelagen – onderzoek en innovatie, werd een vraag gesteld over SONO. Waar mogelijk en relevant wordt er binnen het valorisatieluik van SONO gewerkt aan het toepasbaar aanbieden van onderzoeksresultaten aan het onderwijsveld, legt de minister uit. Zo werd in 2017 bijvoorbeeld een praktijkbrochure geschreven op basis van de bevindingen van het onderzoek rond teamteaching. De minister is er gevoelig aan dat de studies van SONO ook effectief een meerwaarde hebben voor het onderwijs zelf.

2.6. Onderwijs en arbeidsmarkt

Ook voor het begrotingsartikel FB0-1FGE2AP-WT – werking en toelagen – onderwijs – arbeidsmarkt, werd gevraagd naar de verdeling van het budget van 3.489.000 euro. De verdeling van het krediet onderwijs-arbeidsmarkt is als volgt: subsidies voor de Regionale Technologische Centra 2.061.000 euro, middelen voor STEM 413.000 euro, subsidie voor de vzw Connectief 269.000 euro, loonkosten opdrachthouders in het kader van projecten leren en werken 200.000 euro, middelen voor ondernemend onderwijs 152.000 euro, middelen voor EVC-beleid 150.000 euro, subsidie voor het Beroepenhuis 90.000 euro, middelen voor het Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 82.500 euro en middelen voor diverse kleine projecten 71.500 euro.

2.7. Telefoontolken

De middelen voor de telefoontolken staan op een begrotingsartikel (FB0-1FGE2AR-IS – interne stromen – Agentschap Inburgering en Integratie) van het departement, dat een interne stroom is richting het Agentschap Inburgering en Integratie. In de initiële begroting werd 36.000 euro ingeschreven. Bij deze begrotingsaanpassing werden de middelen door interne verschuiving reeds gevoelig verhoogd tot 65.000 euro. De minister zal de kredietbehoefte doorheen het jaar monitoren en opnieuw inschatten richting begrotingsopmaak 2019.

2.8. Afbouw lesopdracht directeurs basisonderwijs en gelijk loon directeurs basisonderwijs

Bij artikel FC0-1FDE2AA-WT – werking en toelagen – lonen basisonderwijs, stelt de minister dat het evident is dat de maatregelen voor de lonen van de directeurs recurrent zijn.

2.9. Universiteiten en Hogescholen: 94 miljoen euro extra beleidsruimte

Met betrekking tot de universiteiten en de hogescholen, artikel FD0-1FEE2AA-IS – interne stromen – hoger onderwijs – basisfinanciering, werd een vraag gesteld naar het bedrag van 94,5 miljoen euro dat in de algemene toelichting wordt vermeld in de tabel 'vrije beleidsruimte'. Dit betreft de eigen ontvangsten van de instellingen hoger onderwijs, die ze ook vrij kunnen omzetten in beleidsuitgaven. Voor de volledigheid vermeldt de minister ook dat in de algemene toelichting onder de rubriek Onderwijs melding wordt gemaakt van een stijging van de uitgaven van 99,9 miljoen euro. Het verschil tussen beide cijfers bedraagt 5,4 miljoen euro en is te wijten aan de verhoogde dotatie vanuit de Vlaamse overheid als gevolg van het verhoogde indexcijfer, verklaart de minister.

2.10. UZ Gent

Over de compensatie van 596.000 euro naar andere posten vanuit UZ Gent op artikel FD0-1FEE2AB-WT – werking en toelagen – hoger onderwijs – andere, antwoordt minister Hilde Crevits dat het aangegane engagement met betrekking tot het sociaal akkoord integraal wordt voortgezet. De compensatie van 596.000 euro betreft vrije kredieten die geheroriënteerd worden.

2.11. Regeringsamendementen

Tot slot deelt minister Hilde Crevits nog mee dat de Vlaamse Regering nog twee amendementen zal indienen die betrekking hebben op de onderwijsbegroting. Met deze amendementen komt de Vlaamse Regering tegemoet aan opmerkingen van het Rekenhof.

Het eerste amendement gaat over het optrekken van het bedrag dat door de Vlaamse Regering vanuit het Departement Onderwijs en Vorming overgeschreven kan worden naar het beleidsdomein Sport in het kader van initiatieven rond het openstellen van schoolsportinfrastructuur. De Vlaamse Regering wil het bedrag verhogen van 3 naar 4 miljoen euro.

Het tweede amendement behelst een maatregel in het kader van het wijzigingsdecreet M. Via een budgetverschuiving wil de Vlaamse Regering in de loonkredieten voorzien voor de coördinatoren van de ondersteuningsnetwerken. De middelen worden nu ondergebracht in een apart artikel voor de coördinatoren.

Deze amendementen zullen behandeld worden in de Commissie voor Financiën en Begroting.

3. Replieken van de leden

Jo De Ro gaat in op het antwoord van de minister dat zij de betaalkredieten van het GO! verder zal opvolgen, omdat veel aanbestedingen laat op het jaar gebeuren. Ofwel beschouwt men het GO! als een deel van de Vlaamse overheid en wordt daarop bespaard als onderwijsverstrekker maar ook als ambtenarenapparaat; ofwel is het GO! een inrichtende macht zoals andere schoolbesturen. Het lid stelt vast dat bij geen enkele andere inrichtende macht wordt gecontroleerd of alle werkingsmiddelen zijn opgebruikt op het einde van het jaar. Als die middelen niet allemaal besteed zijn, worden ze gebruikt in het daaropvolgende jaar, schetst de spreker, want schoolbesturen sparen soms ook voor bepaalde investeringen. Het GO! mag volgens *Jo De Ro* niet strenger bekeken worden dan de andere inrichtende machten.

Elisabeth Meuleman stelt dat zij de aanpassing van de begroting niet zal goedkeuren. Er is volgens het lid een enorm grote nood aan de versterking van het basisonderwijs, een lerarenloopbaanpact en de ondersteuning van de directeurs. Er worden middelen uit de buffer voor onderwijs ingezet, maar er zijn vrij veel eenmalige maatregelen bij. Een buffer kan één keer ingezet worden, dus de middelen zijn niet recurrent, stelt de spreker.

De minister heeft veel gecommuniceerd over de voorgestelde maatregelen die een ondersteuning moeten bieden voor leerkrachten en directies. Als blijkt dat een aantal maatregelen niet recurrent is, ging het volgens *Elisabeth Meuleman* eerder om een communicatieoperatie in plaats van om een echte versterking van leerkrachten en directeurs van het basisonderwijs. Het had voor het lid dus wat meer mogen zijn en veel inspanningen zijn tijdelijk. Daarom keurt zij de begrotingsaanpassing niet goed.

Koen Daniëls wil graag van *Elisabeth Meuleman* horen van waar de miljoenen dan moeten komen. Als zij zegt dat er te weinig middelen zijn en de inspanningen niet recurrent zijn, wil *Koen Daniëls* horen in welk beleidsdomein en op welk artikel die middelen gehaald moeten worden.

Elisabeth Meuleman zegt dat *Koen Daniëls* de eerste was om kritiek te uiten op de cao, het feit dat een groot aandeel naar loonsverhoging ging en misschien andere maatregelen genomen moesten worden voor de versterking van leerkrachten en directies in het basisonderwijs. Dat is volgens haar geen nieuw verhaal. Het was volgens de spreker ook te overwegen om na te gaan of een eventuele herverdeling tussen onderwijsniveaus mogelijk was. Er zijn meerdere pistes mogelijk, ook zonder te zeggen dat er middelen moeten bijkomen. Dat vraagt serieus werk en politieke moed. Nu is gekozen voor de vrij gemakkelijke piste om middelen uit de buffer in te zetten. Het had anders en beter gekund.

Elisabeth Meuleman stipt nog aan dat zij, als oppositielid, geen kabinet ter beschikking heeft om de hele begroting opnieuw op te maken.

Ingeborg De Meulemeester vraagt verduidelijking bij het budget van 215.000 euro voor de samenwerking tussen Onderwijs en Welzijn. Dat budget zal worden gebruikt voor het implementeren van initiatieven rond integrale jeugdhulp, het spijbelactieplan en het uitwerken van acties in het verlengde van het strategisch en operationeel plan voor geestelijke gezondheid en welbevinden op school. In de initiële begroting 2018 was hiervoor 215.000 euro ingeschreven. Het lid informeert of de begrotingsaanpassing voor wijzigingen zorgt en waaraan de middelen zullen worden besteed.

De middelen voor NAFT, 921.000 euro, worden overgeheveld van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming naar het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, schetst het lid. Gaat het om een tijdelijke overheveling?

4. Reactie van minister Hilde Crevits

Minister *Hilde Crevits* stelt dat het GO! geenszins strenger wordt behandeld. Als het GO! de scholenbouwmiddelen niet opgebruikt voor het einde van het kalenderjaar, is er begrotingstechnisch een groot probleem. In principe is het GO! die middelen dan kwijt. De minister hecht er de voorkeur aan dat alle middelen worden besteed. Er werd 17 miljoen euro overgeheveld naar AGION, omdat de middelen daar wel uitgegeven konden worden. Het jaar erna wordt de situatie rechtgezet en krijgt het GO! die middelen terug.

Het GO! krijgt dus waar het recht op heeft, beklemtoont de minister, maar ze heeft wel gevraagd om te proberen om vroeger aan te besteden. De minister uit geen kritiek, maar wil nagaan hoe efficiënt gewerkt kan worden. Dat werd nu opgelost door middelen naar AGION te verschuiven en dat later recht te zetten.

Minister Hilde Crevits is het niet eens met de analyse van Elisabeth Meuleman. De Vlaamse Regering ging akkoord om 100 miljoen eenmalige middelen in te zetten. Daardoor zijn er geen A-, B- en C-directeuren meer, worden alle lonen gelijkgeschakeld en ontstaat er meer lesvrijheid voor de directeurs. Dat zijn maatregelen die al jarenlang gevraagd worden en waar alle partijen zich toe geëngageerd hebben. Het nemen van eenmalige maatregelen is volgens de minister ook een teken van voorzichtigheid. De opmaak van de begroting 2019 mag niet bezwaard worden door nu al te veel engagementen op te nemen en het is niet duidelijk hoe de economie zal evolueren.

Het was ook mogelijk om 9 miljoen euro extra te laten gaan naar investeringskredieten. Elke beschikbare euro wil de minister investeren in het basisonderwijs. De gerezen vraag ging niet over investeringsmiddelen, maar over projecten met leraren. Daar is volgens het veld meer uit te halen en de minister laat de actoren dat dan ook uitwerken en acht dat een zeer goede zaak.

Ingaand op de door Elisabeth Meuleman voorgestelde mogelijke verschuivingen tussen onderwijsniveaus, merkt de minister op dat de beweging van secundair (1/3) naar basisonderwijs (2/3) voor de lerarenplatformen is gebeurd.

De minister deelt mee dat de overheveling van NAFT recurrent is. Mensen die aangesteld werden in NAFT konden geen statutaire rechten opbouwen omdat het steeds ging om projecten. Door de overheveling zullen ze die rechten wel kunnen opbouwen. De projecten veranderen niet, ze worden alleen verankerd in Welzijn.

In de begrotingsaanpassing 2018 wordt nog steeds 215.000 euro voorzien voor de samenwerking tussen Onderwijs en Welzijn, schetst de minister. Bij de begrotingsaanpassing gebeurde er een herschikking van basisallocaties. Basisallocatie 1FH060 'samenwerking onderwijs en welzijn' uit de initiële begroting 2018, met daarop 215.000 euro, werd in de begrotingsaanpassing 2018 samengevoegd met twee andere basisallocaties. Voor basisallocatie '1FG059 welzijn en veiligheid in het onderwijs' is nu 674.000 euro ingeschreven. Dat is het totaal van: veiligheidsproblematiek in het onderwijs 74.000 euro, samenwerking Onderwijs – Welzijn 215.000 euro en actieplan Samen Tegen Schooluitval 385.000 euro.

III. Indicatieve stemming

De aan de Commissie voor Onderwijs toegewezen bepalingen van het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2018 worden indicatief aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Kathleen HELSEN,
voorzitter

Paul CORDY,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

AGION	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
AGODI	Agentschap voor Onderwijsdiensten
btw	belasting over de toegevoegde waarde
cao	collectieve arbeidsovereenkomst
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
DBFM	Design Build Finance Maintain
dko	deeltijds kunstonderwijs
EVC	elders verworven competentie/eerder verworven competentie/ erkenning van verworven competenties
GO!	onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
GOK	gelijke onderwijskansen
ICT	informatie- en communicatietechnologie
LARS	Leerlingen Activiteiten en Registratie Systeem
NAFT	naadloos flexibel traject
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
SALK	Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat
SONO	Steunpunt voor Onderwijsonderzoek
STEM	Science, Technology, Engineering and Mathematics
UZ Gent	Universitair Ziekenhuis Gent
vzw	vereniging zonder winstoogmerk